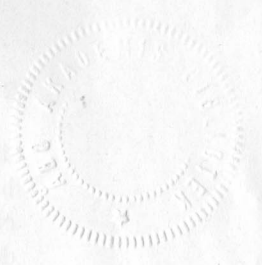

Ics
ÅÅ
Kapsel

ÅBO AKADEMIS UTÅTRIKTADE VERKSAMHET

Av *Lars Erik Taxell.*

Såsom universitetet har Åbo Akademi sina en gång för alla givna uppgifter: vetenskaplig undervisning och forskning.. Den förra uppgiften syftar till att ge den finlandssvenska ungdomen den utbildning som erfordras för olikartade, mera eller mindre krävande poster i samhällets tjänst. Den senare uppgiften är inte mindre viktig, genom dess fullföljande kan vår svenska folkstam ge ett icke ringa bidrag till förkovrandet av vårt lands materiella och andliga kultur. De nu nämnda uppgifterna delar akademien med landets övriga högskolor. Dess särställning framträder blott däri, att verksamheten i första hand vill tillgodose en del av vårt folks — finlandssvenskarnas — behov i nu nämnda avseenden.

Åbo Akademis ställning som ett finlandssvenskt universitet medför dock förpliktelser och ansvar utöver det som nyss sagts. I akademiens uppgift att vara ett universitet för hela det svenska Finland måste också inläggas en strävan att vara med om att tillgodose de mångskiftande kulturella behov, som framträder på finlandssvenskt håll. Man har rätt att vänta, att akademiens verksamhet också riktas utåt. Jag skall här nämna något om denna del av verksamheten.

Föreläsningar på orter utanför Åbo har varit det centrala i akademiens utåtriktade verksamhet. Erfarenheten har tydligt visat, att det både i stad och bygd finns starka kulturella intressen, som inte helt kan tillgodoses av lokala krafter. Att blickarna i sådana fall riktats mot akademien är naturligt. Under åren efter krigen har akademiens lärare hållit sammanlagt 240 föredrag på olika platser i Nyland, Österbotten och Åboland samt på Åland. Därtill kommer 25 radioföredrag i akademiens före-

dragsserie under åren 1944—47. Jag tror, att denna föreläsningsverksamhet tillmätts en rätt stor betydelse på olika håll och att den tillgodoser ett faktiskt behov. Och den kontakt, som därigenom skapats mellan akademien och de finlandssvenska bygderna, framstår som en värdefull vinning inte minst för akademien själv.

Genom olika slags kursverksamhet har akademien försökt tillgodose kunskapsbehov hos kretsar, ur vilka de ordinarie studerandena icke rekryteras. I främsta rummet har uppmärksamheten riktats på folkskollärarna, vilkas behov av fortbildning är uppenbart men vilket icke helt kunnat tillgodoses utan akademiens bistånd. De akademiska sommarkurser, som åren 1945, 1947 och 1952 anordnades av Åbo Akademi, var främst avsedda för våra svenska folkskollärare. Också andra bildningsökande har åtnjutit undervisning vid kurserna. Totalantalet deltagare stiger till över 800 och det sammanlagda antalet föreläsningar och övningar uppgår till 1.590. Mången kursdeltagare har avlagt tentamen i pedagogik eller andra ämnen. Och för mången har kurserna visat vägen till fortsatta självstudier. Värdet av sådana kurser är obestridligt. Jag anser mig här böra understryka vikten av att liknande kurser anordnas efter några års intervall.

Av akademiens fakulteter har särskilt den teologiska visat sig intresserad av olika former av utåtriktad verksamhet. En vägledande synpunkt har varit att försöka återknyta kontakten mellan högskolan och dem som efter avslutade akademiska studier en tid varit verksamma inom kyrka eller skola. Sålunda har fakulteten i Åbo anordnat teologiska kurser för präster, närmast med syfte att ge "fältarbetarna" tillfälle att fria från det dagliga arbetets press fördjupa sig i det som en nyare teologisk forskning kan framvisa. I samma syfte anordnade fakulteten vid månads-skiftet februari—mars i år en kurs för läroverkens religionslärare. Därjämte har seminarier och kurser hållits på orter utanför akademistaden. Särskilt må nämnas de teologiska seminariekurser, som i januari 1952 hölls i Vasa, och i vilka ett 70-tal prästmän, främst från Österbotten, deltog. De vittnade gott om fakultetens förankring i vår finlandssvenska folkkyrka. Slutligen bör man nämna den aktivitet som fakultetens lärare visat genom att delta i det kyrkliga arbetet icke bara på hemorten utan även på andra håll inom det svenska bosättningsområdet.

Även samarbetet mellan Åbo Akademi och de svenska folkhögskolorna bör man i detta sammanhang peka på. Föreläsningsverksamheten har i några fall utsträckts till folkhögskolorna. Det betydelsefullaste som från akademiens sida hittills gjorts för folkhögskolan är likväl de kurser, som

i september 1953 under något mera än två veckor hölls för folkhögskolans lärare. Deras syfte var att tillgodose folkhögskollärarnas försummade behov av fortsatt utbildning, att samla lärarna kring gemensamma aktuella frågor och att ge dem den andliga stimulans, som de i sin isoleering väl behöver. Deltagarantalet översteg 40 och det framgick tydligt att kurserna infriade de förväntningar som ställdes på dem. Det måste också för framtiden ihågkommas, att vår finlandssvenska folkhögskola med den viktiga uppgift som den har inom vårt bildningsliv bör ägnas positiv uppmärksamhet och vid behov ges stöd från akademiens sida.

Måhända kan nya verksamhetsformer prövas för akademiens utåtriktade verksamhet. Frågan om huru Åbo Akademi bäst kan tjäna de finlandssvenska kulturbehoven får inte skjutas åt sidan. Härutöver vill jag till sist blott säga, att framgången i arbetet inte bara beror på akademiens egen aktivitet, det krävs också initiativ och intresse från alla de kretsar, för vilka det finlandssvenska kulturarbetet framstår som en viktig gemensam angelägenhet.